

Szerkesztőség:

Kazinczy-utca 1.
sz. l. em. (Király-
utca sarkán).Kiadóhivatal:
Wolf M. könyv- és
papírkereskedés-
ben, Király-utca,
Hattyn-épület.Megjelenik vasár-
nap kivételével
mindennap este 5
órákor.

PÉCSI ÚJSÁG

(„PÉCS“)

POLITIKAI NAPILAP

Elfizetési árak:

Helyben:

Egész évre . . . 10.—

Egy hóra . . . 1.—

Videkre:

Egész évre . . . 12.—

Egy hóra . . . 1.20

Egyes szám ára

Pécsért 4 kr., vi-

deken 5 kr.

Egyes számok

kaphatók minden

lapelérőn.

Pécs, 1894.

Szerda, június 27.

153. (1216.) szám.

Szabad egyház szabad állam- ban.*)

A kötelező polgári házasság, mint a haza minden gyermekének a társadalom alapját képező házassági viszony tekintetében egységes törvények alá helyezése, feltétlen követelménye a szabadság és egyenlőség elveire alapított állami szervezetnek, tehát annak a szabadelvű irányú politikai fejlődésnek, mely felé Magyarország e század harmadik tizede óta tör, és melyért 1848—49-i harcaink voltaképpen vívattak.

Most rosszul ítéli meg szabadságharcunkat, aki azt csak közjogi célokért támadottnak, vagy éppen antidynasztikus hajlamokból keletkezettnek véli. Szabadságharcunk egyedül arra vezethető vissza, hogy nemzetünket mélyen áthatotta volt már akkor a liberalizmus szelleme, mely összes intézményeinknek, tehát a többivel összhangban közjogi szervezetünknek is átalakulását, és ebből az érdekből mindenekelőtt Magyarország régi politikai szabadságának visszaállítását életelű irta a magyar nemzet elé. A dynastiával e nemzetet egybefűző sok százados köteleknek megbontása azonban nemcsak, hogy az indító okok közé nem tartozott, hanem ilyesminek csak felemlítésére is — akkor is mint most, megborzadt volna minden magyar ember, akkor még bizonyára még maga Kossuth Lajos is. — Csak utóbb, és korántsem a nemzetet küzdelemre indító eszmék követelményeként sodorta le loyolisi irányból e reakció, a jogos és elszánt törekvéseinkkel szemben tapasztalt ellenállás, a nemzetiségeknek ellenünk fellátása és főképen az a vakmerőség, hogy izgalmas harcaink közepette ennek az örök idők óta jogilag független országnak az ausztriai császárságba beolvadását proklamálták, azt a kétségbeesett gondolatot idézvén fel, mintha az ország élére őseink által az ország fennmaradása céljából állított dynasztiánk terhére, alkott szerzetünk mindenkerdeikeink alkalmazásában vezéreink-

ként, dicső multunk életető emlékei megtestesítőiként ragyogva látni, azok törnének létünk ellen, hogy Magyarország eltöröltessék a föld színéről. . . .

Felsőleges királyunk elvégre is megértett minket, és szívéhez vonta azt a nemzetet, mely a haza és trón fentartását és dicsőségét egymástól elválaszthatlan legtöbb eszménynek tekinti és tekintette mindenha, s e végcéljával csak egyszer és csak azért jött meghasonlásba, mert e kettőt ellentétbe állították a magyar nemzetnek döntő befolyásra jutott ellenségei a dynasztiához való kiváló hűség örve alatt Magyarorág államigazgatógyökereibentámadva meg.

S mióta hazánk Deák Ferenc böcs közbenjárásával visszaszerelte alkotmányos szabadságát, nemzeti törekvéseink legközelebbi célját az ország anyagi felvirágoztatása, és az idők viszontagságai folytán a leg-tarkább, legellentétesebb dirib-darabokból összetákolat belső intézményeinek a kor szabadelvű szellemében kiegészése kellett, hogy képezze.

Valljuk meg, hogy lassan, nagyon lassan haladtunk előre ez irányban. S ennek oka az, hogy „a szélmalom kerekeli egy darabig akkor is forognak még, mikor a szél megszűnt,“ — vagyis az, hogy a közjogi kiegyezés kérdésében alakult pártok szerint csoportosulva működött tovább az országgyűlés a közjogi kiegyezés után is, és az így alakult többség nem állt kizárólag liberális elemekből.

Ennek belátása hozta létre a Deákpárt és balközép fuzióját „szabadelvű párt“ név alatt.

S mi történt? A közjogi ellenzék megfizetett erőlködésai megbénították a „szabadelvű párt“ szabadságelvűségét . . . kényszerítve azt arra, hogy mindenféle színezettü streberek megtűnjön kebelében, s az ezeknek kiválását eredményezhető szabadelvű belreformoktól óvakodjék, nehogy a közjogi alapot veszélyes támadásnak tegye ki. Míg végre a pártnak eleitől fogva igazán „szabadelvű“ többsége érezni kezdte a nemzeti nagy vád súlyát, hogy e párt képtelen a nemzetet óhajtott fejlődésében előre vezetni. . . .

Igy vált az idők elháríthatlan kö-

vetelményévé, a gondviselés keze által, hogy törvényhozásunk hozzáfogjon a szabadelvű belreformok erélyes megvalósításához.

Azt mondják, hogy a párt és kormány saját fennmaradása érdekében tért erre az utra. Hát biz ez igaz, de így van jól.

Azt mondják, hogy politikai bal-lépés volt a szélső balpárttal szöveteznie. Az igazság az, hogy itt szövetségről szólni tévedés, de az természetes, hogy a belpolitikai reform kérdésekben a többség alakulása nem lehet azonos a közjogi elvek szerint csoportosulással, ha törvényhozásunkat meddősségre kárthatnánk, belfejlődésünk, mely 26 év óta oly lassan haladt előre, továbbra is visszatartani, sőt közvetve magát a közjogi kiegyezést is veszélyeztetni nem akarjuk.

A polgári házasság behozatala nemhogy korán lenne nálunk, de ha követjük vala Deák Ferenc végrendeletét, ennek végén életbe kellett volna már lépnie; és Kossuth Lajos szavai szerint is szűgyen, hogy eddig kékünk vele.

Mi az oka annak, hogy a közjogi ellentétek e két személyesítője találkozott e pontban? Az, hogy mindkettő a 19-ik század nagy embere, mindkettő szívből-lelékből szabadelvű férfi volt! És az, hogy a liberális belreformok kérdésében nem szabad a pártoknak a közjogi elvek szerint szétszakadniok . . . Itt a közjogi ellentétek nem vehetők tekintetbe!

Amde a belreformok sorrendjében a polgári házasságnak előtérbe állítását nem valamely elv, hanem egy mellékkörülmény tette szükségessé, az, hogy egy Rómából kiindult áramlat európaszerte feltűnédezz, hozzáink is elhatott, s egyszer csak azt vettük észre, hogy katolikus klerusunk egyre harciasabban száll síkra annak a törvénynek érvényesülése ellen, mely a vegyes házasságban élőknék sokszor erkölcsi kényszerből származó, tehát társadalmi érdekel meg nem egyeztethető reversálisait ellensúlyozva, a vegyes házasságból származott gyermekek felekezeti viszonyait, minden felekezettel szemben egyenlő mértékkel szabályozza.

Ez volt oka annak, hogy mindenekelőtt a házassági viszonylatoknak az állam szempontjából rendezése vált

*) Előelő személyesítőtől, ki állandóan Pozsonyban tartózkodik, kapjuk e sorokat, melyeket olvasóinknak kiváló figyelmébe ajánljuk. A szerk.

szükségessé, és hogy a szabadelvű párt, midőn annak tudatára ébredt, hogy léteclájához képest, — habár egyes elemekét kebeleblől kizsírítva is — teljesítenie kell a nemzetnek a helyreformatok sürgető vágyait: ezt a reformot találta első sorban életbetéptendőknek.

De a küzdelem nehéz volt, és annak folyamán mindinkább éreztük, hogy itt voltaképen már nem is a házassági reform, hanem egy fensőbb elv: a liberalizmus győzelme vagy megtrénesz forgott kockán...

Győztünk. Örüljünk győzelmeinknek. De nem illenek hozzáink és okosság sem volna tőlünk, további szemrehányással ígizni ellenfeleinket. Sőt higgadságunkkal és vallási törvényeink tisztelben tartásával mutassuk meg, hogy a szabadelvűség nem el-lenség a vallásnak. Szeressük, tiszteljük papjainkat, kiket e kérdésben meggyozodások állított velünk szembe, és adjuk meg kinek-kinek ami megilleti.

Jelszavunk legyen: Szabad egyház a szabad államban!

B. E.

A magyar orvosok és természetvizsgálók pécsi vándorgyűlése.

Bányaigazgatóság. Kiváló szerepet fog játszani a pécsi vándorgyűlésen a dunagöyhajózási társaság pécsi igazgatóságáé, amennyiben aktív és előkelő részt vesz a gyűlésen. Mindenkéltű a Pécs melletti közönségeitől külön kis művet íratott pécsi bányaigazgatóságának hivatalnokai által, melyet a vándorgyűlés tagjai között ingyen fog szétosztani. A mű címe: „A cs. és kir. szab. dunagöyhajózási társaság Pécs melletti közönséjéről.“ A magyar orvosok és természetvizsgálók XXVII. vándorgyűlés tagjainak foljanlja a társulat. A mű 53 oldalra terjed és a legközelebbi napokban fogja elhagyni a sajtót. Ezekivül a társaság a vándorgyűlés emlékére külön érmeteket veretett, melyek körülbelül 2 tallér nagyságúak és egyik oldalán a társulat címere, a másik oldalán e fölírás van: 1894. július 4-én. Ezen napra van nyomasztva tervezve a bányaülepre való kirándulás, melyre névze az igazgatóság akként intézkedett, hogy a telep meglektetés után a vendégek egyszerű mind egy pompás uzsonával megvendégtellessenek.

Harkányi kirándulás. A harkányi kirándulás, melyre városunk körülől is már sokan jelentkezték, július 6-án vagy 7-én tartatik meg. Kocsikról gondoskodva van. Bővebbet a napilapok utján.

Vándorgyűlési Napló. A vándorgyűlés tartama alatt a titkárság egy külön napilapot fog kiadni „Vándorgyűlési Napló“ címmel. Tartalmazni fogja az összes ügymenetet, a melyből a társulat eddigi és leendő tagjai a gyűlések és kirándulások felől kimerítő tájékozást nyerhetnek. A lap *Feier* Mihály nyomdájában fog megjelenni.

Állatkiallítás. Dr. *Lendl* Adolf műegyetemi tanár értesítette a pécsi titkárságot, miszerint több száz példányra terjedő állatkiallítását Pécssett a főgimnázium természetrajzi termében megszervezés végett díjtalanul kiállítja. Az egyes példányok egyszerűen eladók.

Ujabb jelentkezők. A pécsi titkárságnál ujabb jelentkezők: dr. *Raisz* Geodon egészségügyi felügyelő Budapest, dr.

Feuer Nathaniel egyetemi rendkívüli tanár, a trachoma-körház igazgatója Budapest, dr. *Grosz* Emil, a szemészet helyettes tanára Budapest, dr. *Mangin* Károly főorvos Zala-Egerszeg, dr. *Löv* Sámuel, a „Pester medizínisch-chirurgische Presse“ szerkesztője Budapest, dr. *Schrödter* Gyula megyei főorvos Sajó-Szt.-Péter, *Szilágyi* Károly gyógyszerész Pelsőcz, dr. *Feleki* Hugó nyilv. rend. intéző főorvos Budapest, dr. *Gerliczy* Zsigmond, a fertőző körház igazgatója Budapest, dr. *Schmidg* Zsigmond orvos Vaiszló, dr. *Thurczey* József megyei főorvos Nyitra, dr. *Aldor* Adolf körhází igazgató orvos Nagy-Károly, *Viola* Kálmán nyug. pénztáros Esztergom, dr. *Lendl* Adolf műegyetemi m. tanár.

A matematikai és fizikai társaság választmánya megbizta *Dobszay* Antal kanonok és *Makszay* Zsigmond tanár pécsi tagjait, hogy az orvosok és természetvizsgálók pécsi vándorgyűlésen a társaságot képviselje.

HIRROVATUNK.

Pécs, június 26.

— A városi utcafoliratok. Azon alkalomból, hogy az orvosok és természetvizsgálók jövő hó elsején Pécssett vándorgyűlésre jönnek össze, helyénvalónak találjuk, Pécs város tanácsát arra figyelmeztetni, hogy az utcafoliratokat addigra újból füstesse be, minthogy azokat most sok helyen olvassani sem lehet. Annál inkább van erre most szükség, mert a természetvizsgálók és orvosok itt fognak elszállásoltatni, tehát ezeknek különösen szükségük lesz arra, hogy az utcafoliratokat és a házszámokat papazsem nélkül is elolvasshassák!

— Matematikai verseny. A magyar tanügy terén az olymági lakosok között néhány ezer évvel tartottak. Csáky Albin görög torna és testgyakorlatot emelte oly magaslatra, mely azt megilleti, *Eotvos* Loránd báró, az új közoktatásügyi miniszter pedig a matematika művelését és emelését tűzte ki célul. Mint lapunkat Budapestről értesítik, már ez évben, szeptember hónap Kolozsvárott és Budapesten *matematikai versenyt rendeznek*, melyen az utolsó évben érettségét tett ifjú lépek egymással vetensyere, hogy szellemi tornában mutassák meg, mily eredménytel apólták a szantant és mennyiségtanak a praktikus életben oly fontos és hasznos tudomány.

— Linder György maissi bűnyüge. A képviselőház mentelmi bizottsága a napokban tárgyalta Linder György országgyűlési képviselő ellen beadott büntetőügyi feljelentést, melyet Linder György mentelmi ügyének fölfüggesztése tárgyában a pécsi kir. törvényszék intézett a képviselőházhoz. A mentelmi bizottság egyhangúan a Linder mentelmi jogának fölfüggesztése mellett nyilatkozott, hogy most már, feltéve, hogy a képviselőház elfogadja a mentelmi bizottság jelentését, misem állja utját annak, hogy Linder György a pécsi kir. törvényszék vizsgálóbírója által kihallgatassék. Ugy mondják, hogy Linder György nem tartózkodik már Budapestben és hogy a megidézés kézbesítése, Linder tartózkodási helye ismeretlen lévén, nehezséggel fog járn.

— Jával vendeg Pécssett. Pécs városát és vidékét mindinkább fölkeresik a külföldi kormányok által tanulmányra kiküldött szakemberek, hogy gazdasági és ipari termékeinket tanulmány tárgyává tegyék. Multkoriban a porosz kormány képviselője jött el ide gazdaságaink tanulmányozására, jelenleg pedig a jávai kormány kiküldötte, *Burs* M. időkív. városunkban, hogy az itteni, külföldön vagy

hírnévként örövend *pécsi közönségyűlést tanulmányozza* és természetesen dolog, hogy a pécsi bányaigazgatóság részéről a legszívélyesebb fogadtatásban részesült. *Burs* jávai benszüllött, alig 26 éves és Hollandiából kivándorolt szülők gyermeke. Tanulmányait Hollandiában és Németországban végezte. Többször tette már meg az utat Nyugot-Indiába és a világ legtöbb országát ismeri. A jávai kormány valamennyi európai nagyból szénbánya meglektetésre küldötte ki. Ez év végén tér csak haza hogy egyrészt kormányának jelentést tegyen, másrészt hogy tapasztalatait Jáva szén- és önbányáiban értékesítse. Augusztus elejéig Magyarországon fog *Burs* ur időzni, hol úgy a vidék, mint az emberek elragadták a mi exotikus vendégünket, kit Pécssett *Werner* Otto bánya-felügyelő és *Dschika* Győző igazgató katalizolnak.

— Nagy tűz Bonyhádon. Bonyhádról írják lapunknak, hogy ott szombaton nagy tűzvész pusztított. Reggel fél 5 óra tájban kigyult a „*Dávidovics* testvérek“ cég lakóháza és több az izlethez tartozó raktár. A tűz rohamosan terjedt minden irányban. A nemrégiben újja szervezett bonyhádi tűzoltóság rögtön megjelent a vész színelőre és emberföltött munkát végeztet, míg a tűzet lokalizálni sikerült. Többen meg is sérültek a tűzoltók közül. Hét óra tájban hatalmas szél kerekedett, mely bizonyára kiszámíthatatlan kárt okozott volna, ha a tűzoltók addigra meg nem szüntették a tüzet. A fönnmentelt cég lakóháza és raktárhelyiségei biztosítva voltak a „*Rimione Adriatica*“ biztosító társaságnál.

— Rabsegelyözvegyi közgyűlés. A „Pécsi rabsegelyözvegyet“-nek I. hó 24-én hirdettet közgyűlése a tagok kellő számában meg nem jelenése miatt megtartatult nem lévén, az f. évi július 1-én (vasárnap) d. e. 11 órákor fog a pécsi kir. törvényszék polgári tanácstermében megtartatni, mikor is a meglektetés számára való tekintet nélkül fog határozat hozatni.

— Földmentelt körjegyző. *Horváth* Gyula maissi körjegyző okirathamisítással lévővén vádolva, mint az annak idején részletelesen is közöltük, a pécsi törvényszék által az ellene emelt vád alól fölmentettet. Mint most értesülünk, a kir. tábla is helybenhagyta a pécsi kir. törvényszék fölmentő ítéletét.

— A garabonciás testvére. A mult év vége felé két mohácsi egényszonygy, *Kolompár* Kati és *Szajkó* Jánosné Dályók közönségen való házalásuk alkalmával bétévedtek *Jaksics* Jakabné házába s ott ennek kártyát vetettek. Kártyavetés közben szöba jött, hogy *Jaksicsné* udvarában éjjelenként tüzláng esap föl, tehát ott okvetlenül kinesnek kell olvasni lenni. A két egényszonygy rögtön vállalkozott a kines fölcsúsásra s *delegál* 45 frt kézpénzt, azonkivül esirkeket, lisztet, szalonnát s több efféle apróságot kértek, mint meg is kaptak. A kines biztos fölshatását azzal a nyomós argumentumokkal indokolták a vállalkozó szellemű egénymatronák, hogy az egyikük — *Kolompár* Kati — *szent és szüz*, a másik pedig — *Szajkó* még ennél is hathatóságos varázserővel bír, mert ő meg valóban *édes testvére a garabonciásnak*. *Jaksicsné* előre örült a kinesnek; de hiába örült szegény, mert a szent szüz is, meg a Garabonciás testvérnéje is úgy elparólgott Dályokról, hogy egy igazi garabonciás se tehette volna különbben. Így kerültek aztán a pécsi kir. törvényszék elé, hol *Jaksicsné család* miatt tett ellenök bünföljelentést. A törvényszék, miután a tévedésbe ejtés nem vádlottak egyedüli működésének, hanem panaszos egybónára való hajlamának következményes, vádlottakat, ezek nagy örömeire, a vád alól fölmentette. Nem így a pécsi kir.

ítélettábla, mely egyik utóbbi büntető ülésén vádlottakat eszaló büntetésben bünösöknek találván, a *szent szízet* két hónapra, a *garabonciás testvérét* pedig egy hónapra fogházra ítélte. Igazán prófán világot élünk, hogy még ilyen esodetevő szent asszonyokat is közönséges esalokként bedunklazznak.

— **Megeyi gyűlések sorrendje.** Folyó hó 28-án utadőgy tárgyalása, július 4-én állandó választmányi ülés, 8-án számonkérő bizottsági ülés, 9-én megeyi közgyűlés, 14-én fölvilágzó bizottsági ülés lesz.

— **Rejtélyes gyilkosság.** Hetekkel ezeltől „A férj bosszúja“ cím alatt leirtuk azt a gyilkosbont, mely Nagy-Budmérn történt s melynek Tadies Ignác rovtó előéletű ember lett áldozata, akit, mikor holt-részezen fektött a kosma udvarán, valaki keyetlenül agyonvert. A esendőségre már kinyomozta, hogy a gyilkos Radivojevic Jaska budmérni lakos, akinek a házában gonyan folytatott kutatásokr ugyanis véres kézbilatt, véres gatyát és mellényt találtak. Radivojevic azonban nem volt eddig megtalálható, mert Slavoniába menekült, ahol munkába állott. A esendőség most ott keresi.

— **Évzáró ünnepegy.** A ciszt. rend pécsi r. kat. főgimnaziumának énekkara f. évi június hó 28-án d. u. 5 órakor az intézet nagytermében tartja évzáró ünnepegyét, melyre a közönség is meghatvott.

— **Hymen.** Modly Béla dunaföldvári kir. albró honlap delutan vezeti oltarhoz Hinkovics István László ügyvéd püspöki jogtanácsos leányt Marisak. Az esketsési szertartást a püspöki székesegyházban tartják meg.

— **Gondnokság alá helyezes.** A pécsi kir. törvényeszek *Adler* Lósz 54 éves, romai katolikus pécsi lakos siketnemaság miatt gondnokság alá helyezte.

— **A biciklis koldus.** kiről tegnap irunk, még mindig a rendőrség fogházában ül. Nem látszik valami veszedelmes embernek, inkább eszelősnek. Legnagyobb baja a szegénynek, hogy néma és sehogy se tudja magát megértetni se írással, se jelekkel. A letartóztatás kellemetlen voltát kis türelmetlenséggel ugyan, de elég nyugodtan viseli el. Mikor a nála talált s valószínűleg már rég óta tartogatott hatszáz és egynéhány forint eredetéről kérdezték s a vallató rendőrkapitány jelekkel mutogatta, hogy talán valakit meggyilkolt s úgy rabolta a pénzt, kétségbeesve javeszkélt s erősen tiltakozott e fölvetés ellen, tédre esett s úgy könyörgött, nehgy ártatlanul elítéljék. Aztán nagy nehezen ki tudta magyarázni, hogy ő esizmadisággal kereste a pénzt. A rendőrkapitány le is fotografáltatta sajátoságos kényszer-vendéget, aki a búszkeség bizonyos nemével pattant rozoga trikielejére s úgy állt a fotografáló masina elé. Azt a hatást tette, hogy már többször is részösült hasonló megítéseltetésben. Ez az ember 1880 óta jár így a világban, legalább ebből az évből van valami ideglenes igazolványa. Most megvárják, míg az orvosok Pécsre jönnek, azok között eljön egy siketnéma-intézeti orvos is; talán vele majd jobban boldogul a néma trikielején.

— **Elnemult a cigányzene Parisban.** Tegnap lapunkban adtunk hírt, hogy Jonas Janos cigányprimásunk ma utazik Parisba, és imént meg tegnap távirattal értesítették Jancsint, hogy *Carnot meggyilkolása* miatt egyelőre Parisban minden mulatozás elmarad, tehát ne menjen most Parisba. Milyen lehet az élvösvár, mulatságra vágó Paris, mikor szomorkodik és gyászol? Ez szinte elképzelhetetlen. És csakugyan Jancsi késő este meg egy táviratot kapott, hogy azért megis jöjjon azonnall Parisba, mert „le president est mort, vivele president“ — lesz ott meg muzsika. És Jancsi meg az éjjel csakugyan oda is utazott.

— **Képesítő vizsgálat.** A püspöki tanítóképezdeben 18-a óta folynek a képesítő vizsgálatok. Ugyancsak erős munkája van az elnököl *Hannó* Gábor kanonoknak a tanfelügyelőknek, de főképen a szaktanároknak. A vizsgálatra jelenteközött között már csaknem öszbe borult kandidátusok is vannak, a kik 20 év óta működnek a tanító pályán és egynemelyike 51 éves kort is megért. A rendes hallgatók szabatos feleleteikből itelve következtethetünk az intézet kitanó vezetésére. Eddigél szinte szokássá vált ez intézet muködését és képesítő munkálatait kiesinyelni. Az idei szigorlat azonban a legelfogultabb tanferfiut is meggyözi arról, hogy mind az általános tárgyakban, mind pedig a paedagogiában és didaktikában igen szép eredményt képes az intézet felmutatni.

— **Eljegyzes** Hirschfeld Ede királyotnai kereskedő eljegyezte Fischhof Miksa bajai gabonakereskedő leányát: Erzsikét.

— **Ideális vasuti forgalom.** Az ezen cím alatt lapunk tegnapi számbában közölték a pécsi forgalmi főnökség azon fölvilágosítással kereste föl lapunkat, hogy a vasárnap esti személyvonatot oly rendkívüli módon frekváltta az utazó közönség, hogy oly eshetőségre előkészülni nem lehet. Az első osztályban 11, a második osztályban 72 és a harmadik osztályban 151 utas utazott, oly szam, minő egy évben csak egyszer fordul elő. A forgalmi főnökség, melynek kiváló érdemét forgalmunk érdekében ismételten kiemeltük és méltattuk, most is két kocsival többsé eszalottatott a rendes vonathoz, mely két kocsit kocsit Atág vitte az utasokat, de azért még sem kellett volna a vonatot kiserő személyzetnek egy kocsiha 14 utast zsufojni, a mint az tényleg megtörtént, mert másrészt első osztályi helyek üresen maradtak, a miért is ez irányban meg is indította a viz gálatot a hibások ellen. Külön vonatok beállítás a esekély forgalom miatt itt magát ki nem fizethető és erre, valamint azon körülményre való tekintettel, hogy a magyar államvasutak koesiparkja így külön vonatokra nincs berendezve, egyelőre meg nem valósítható. Hogy a pécsi forgalmi főnökség tényleg mindent elkövet Pécs forgalmi viszonyainak kedvezőbbé tétele érdekében, mutatják azon propozíciók, melyeket a teli metrend összeállításánál Pécs forgalmi érdekeinek figyelembe vétele érdekében mérvadó helyen tett és melyek utazó közönségünk igényeit teljesen ki fogják elégíteni! A nyert fölvilágosításról köszönettel vesznük tudomást.

— **Ujsag-reklam amerikai módra.** A „Szabadság“ című székesfehérvári hírlap ugyancsak úgyesen ösztönöz az — előfizetésre. A lap vasárnapi számban az első oldalon végig a vezerekken és tárcán nagy vörös betűkkel nyomtatva e szavak: „A ki olvassa — fizessen elő. A ki pedig előfizet — terjessze tovább!“

Színház, irodalom, művészet.

* * * **Nádai vendégszeresleése.** A magyar minta-bonivánzsász, akit oly sokan másolnak, de elérni soha sem tudnak, tegnap ismét a pécsieknek szerzett néhány derült órát. Négy estére tervezett vendégszereslést „A három testőr“-ben kezdte meg, s a közönség, mely már Komáromi idei első itt szereplése óta a Jászai-estékent is folyvást zsufozásig tölti meg a színház, tegnap megint szorongásig foglalta le a helyeket. Az előadás *Nádai* segítségével — hála neki — végre elérte azt a fokot, mely ehhez az itt már agyonkintzott bohózatához méltó. Ő játszta tudniillik Rátky szerkesztő szerepét, melyre eddig hiába kerestek megfelelő embert az egész

társulatnál. A többi szereplőről nem sok följegyezni valók van; csupán az, hogy Dezséri tulzási ma hatványozottan kiritak a vendég disztinyvált játékaiknak finomságai mellett, s hogy Bogrnán mint plébános már a coelibatus eltörlése után jöszelte magát, mert szépen eszilőgy gyűgyűrűvel jött a szinpadra. (p-i l-s.)

TÁVIRATAINK.

Carnot meggyilkolása.

(A „Pécsi Újság“ távirati értesülése.)

Paris, június 26. A francia hivatalos lap a következőket teszi közzé:

A szenátus elnöke, mint az asszemblé nationale elnöke intézkedett, hogy mindkét kamara szerdán, e hó 27-én delután 1 órakor Versaillesban kongresszusra gyűljenek össze, hogy a *köztársaság elnökének megválasztását eszközöljék.*

A tegnapi lapok mind nyugalomra intenek. A XIX. Siécle azt írja, Franciaországnak megmarad azon vigasza, hogy a gyilkos nem francia volt. Az „Eclair“ ezt írja, hogy Olaszország itt hal’ Istennek nincs a játkézbán. A konzervatív lapok az anarchizmust vonják a büntényért felelősségre.

Carnot holtteste ma éjjel érkezett Parisba. A lyoni pályaudvaron beláthatatlan néptömeg várt a vonatra. Alig lehet szomorubb viszontlátást képzelni. A kormány a kamarától nemzeti temetés rendezését fogja kérni. A párisi községválasztás elnöke átiratot intézett Dupuy miniszterelnök-höz, melyben a párisi közönség fájdalmanak és megbotránkozásának ad kifejezést.

Ressmann, olasz követ tegnap délelőtt a helygymiszterelömben tett látogatást, hol egynegyed óráig időzött. A gyilkosról úgy mondják, hogy nem olasz, hanem olasz-Schweizből való.

Lyon, június 26. Vasárnap nemzeti lobogó lengett Lyon házain és még az éj folyamán sötét fekete zászló váltotta föl az ünnepi lobogót. A holttest mellett tiszték állottak őrséget. A holttest maga fekete ruhában pihent, mellén a beesületrend nagykeresztjével. Carnotné asszony *nem engedte meg a holttest bebalzsamozását.*

Bécs, június 26. Még a tegnapi nap folyamán *Kálnoky* gróf külügy-miniszter, Windischgrätz herceg miniszterelnök, *Kállay* Béni pénzügy-miniszter, valamennyi követségi képviselő megjelent a francia konzulátus palotájában, hogy részvétüknek adjanak kifejezést.

Berlin, június 26. Caprivi kancellár tegnap mint első jelent meg a francia követségnél, részvétét tolmácsolandó, 10 órakor délelőtt Wedell házi miniszter a *német császár nevében* fejezte ki részvétét.

A magyar képviselőház részvéte.

Budapest, június 26. A képviselőház mai ülésének napirendje előtt felszólal **Bánffy** Dezső báró elnök és **Sadi Carnotnak, a francia köztársaság elnökének halálát** hozza a ház tudomására.

Lehetetlen, — így szól **Bánffy**, hogy megbotránkozásunknak ne adjunk kifejezést e merénylet fölött. (Általános helyeslés.) Lehetetlen, hogy mely részvétünknek ne adjunk kifejezést a *francia nemzet nagy vesztesége fölött*. Azt hiszem, az egész ház esatlakozik azon indítványomhoz, hogy a szomorú eset fölött megütözésünknek és megbotránkozásunknak adjunk kifejezést, és minthogy a magyar nemzet a francia nemzettel együtt érez, mely fájdalmukat a jegyzőkönyvben is kifejezzük. (Élénk helyeslés.)

Az indítványt egyhangulag elfogadta a ház.

A holttest utja.

Lyon, június 26. Miután a lyoni érsek Carnot ravatala fölött már mondott, az érkezőkorsót a hatóságok, egyetlen és beláthatatlan néptömeg jelenlétében a vasutai induló házhoz vitték és ott a külön vasuton elhelyezték.

Páris, június 26. A Carnot holttestét szállító vonat, melyen Carnot neje és két fia, is megérkezett, ma reggel 3 óra 15 perccor érkezett ide. A vasúthoz vezető utakat iszonyú néptömeg lepte el. A kopsorsót az elcséi palotába vitték, hol a kápolnává változtatott salomban tették le. A ravatalt diszörsgé állja körül. A közönségnek a délelőti órákban megengedték már a belépést. A ravatalnál minduntalan megjelenik Carnotné, görcsös siránkozásban törve ki.

Tüntetések az olaszok ellen.

Lyon, június 26. (Ered. távirat.) Mikor a Carnot-t magában rejtő kopsorsót a külön vonaton elhelyezték, a fájdalommal vak néptömeg, mintha egy torokból jönne e kiáltás: „**Boszuljunk meg Carnot-t!**” „**Le a gyilkosokkal!**” kiáltással neki rontott több olasz ületnek, azokat betörte és kifosztotta. A rendőrség és katonaság alig győzi a tömeget féken tartani. Senki sem sebesült meg, hanem **300 elfogatás történt**. Miután a nép kitombolta magát, *éjjel nyugalom uralkodott Lyon utcáin*.

Páris, június 26. **Marseilleben** és **Toulonban** olasz és francia munkások között verekedések voltak. Nagyobb rendezavarásoktól tartanak egész Franciaországban. A katonaság mindehadd készenlétben van.

A vizsgálóbíró, kinek Caesario Giovanni, a gonosz tettes minden fölvilágosítást megtagad, azt hiszi, hogy a gyilkos az Aigues Mortesi aldozatokat és a justifikált anarkistákat együttesen akarta megboszulni.

Páris, június 26. (Ered. táv.) Több párisi ipartelepen **elbocsajtották az olasz munkásokat**. A Lyonban kifosztogatott olasz üzletek száma 40. Az ország minden részéből érkeznek részvénytulajdonosok. Páris városa egészen gyászt öltött.

Rómában és egész Olaszországban a legnagyobb részvét nyilvánul.

Anglia részvéte.

London, június 26. Az alsó- és felsőház tegnap esti ülésében indítványt terjesztettek elő, hogy Anglia az esemény fölött **utalátának**, a franciák iránt pedig mélyen érzett részvéte nek adjon kifejezést.

Elnökválasztás.

Páris, június 26. (Eredeti távirat.) Az elnökségre legutóbb kilátása van **Casimir Peryernek**; van azonban kilátása **Dupuynek** is, kinek nagy chancái vannak. Dupuy több parlamenti tag előtt kijelentette, hogy az elnökléltséget elfogadja.

A képviselőház mai ülése.

Budapest, június 26. (Eredeti távirat.) A képviselőház ma a **vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslatot** tárgyalta, **azt részleteiben is elfogadva**.

Ezután következett a házassági javaslatnak **Andrássy Aladár** gróf indítványára elfogadott új paragrafus tárgyalása. **Kolozsváry Kiss István** felszólalására **Szilágyi Dezső** igazságügyi miniszter kifejté, hogy az új szakasz a javaslaton semmit sem változtat és annak fölvetélét a reform bíráit is akarták. A ház elfogadta az új paragrafust.

A zsidó vallás egyenjogúsítása.

Budapest, június 26. (Eredeti távirat.) A képviselőház mai ülésén a **zsidó vallás egyenjogúsításáról szóló törvényjavaslatot is tárgyalta**.

Eötvös Loránd báró kultuszminiszter fulmináns, nagy tetszéssel fogadott beszédben ajánlotta a törvényjavaslat elfogadására, mire a törvényjavaslatot minden vita nélkül **általánosságban és részleteiben csaknem egyhangulag elfogadták**. Ezzel az összes egyházi politikai javaslatok tárgyalása a képviselőházban befejezést nyert.

A Pécsi Ujság t. előfizetőihez.

A furdó-évszak beálltával értesítjük t. előfizetőinket, hogy **kiadóhivatunk a lapot, akárhányszor változtatják is lakhelyüket, bárhova pontosan elküldi, ha a lakásváltoztatás vele idejekorán közöliket. Az értesítésben kérjük mindig azt a címet is megjelölni, mely alatt a lap addig járt. Legelőszerűbb a legutóbb használatban volt címszalagot az értesítéshez mellékelni. Furdó-vendégeknek különös figyelmébe ajánljuk meg, hogy a furdó-évszak alatt egy hónapnál rövidebb időre is fogadunk el megrendeléseket, s kisebb üsz-**

szegű előfizetők díjak levélbélyegeken is beküldhetők, egy számért 5 krt számítva. (Németországba 1 példány 6 kr., a többi külföldre 9 krajczár.)

Határlékos előfizetőinket az előfizetés szives megelőbbi megújítására kérjük.

PÉCSI SZINKÖR.

Holnap, szerdán, június 27-én **Nádai Ferenc** úrnak harmadik fellépésével **Bombignac képvisele**.
Vigiaték, 3 telv. Irta: Bisson A.
Személyek:

Chantelaar Rajmond	Nádai Ferenc
Helen, neje	Polgárne
Cernois Marquise	Sághyne
Cernois Rene	Kalmár Piroksa
Pinteau, titkar	Balla Kálmán
Morard Pal	Szakács
Vergettes, báró	László Gyula

Szerkesztői üzenetek.

K. M. Sappho-t már 1819 óta játszik magyar színpadon. Először Ináncsi Pap Gabor fordította le s az ő fordításában került is színe a darab, még pedig először Pozsonyban, utóbb 1820-ban Pesten, ahol a szekesfehérvári társulat adta elő. Ekkor szinten hírneves Sapphoja volt a magyar színezetnek, **Kántorné**, a szekesfehérvári társulat kitűnő tragikája, akiről **Dérné** azt írja naplójában, hogy ezzel a szereppel beutazhatta volna a világot, **Elrhiké** pedig, jobb hogy Sappho a német színpadokon sem látott. A Nemzeti Színházban 1893. nov. 21-én adtak először, Iváncsi Jenő fordításában. — **Tudor Mária** szinten regota szerepel színpadainkon. 1846 nyarán játszott először a Nemzeti Színházban, Nagy Ignác fordításában, „**Tudor Mária** — vagy: Szív es trón” cím alatt. Tavaly októberben Paulay Ede fordításában került ismét színe a Nemzeti Színházban. — **As othlon-nak**, Suderman dramájának a Nemzeti Színházban első előadása az idén április 6-odikán volt.

E. B. Siklósi. Berlinkben 14 vásárcsarnok van, teglából, kőből és vasból épült. Pincekél vannak ellátva. Majdnem 15 millió forintjába kerültek ezek Berlinknek.

Sz. L. Pécs. William N. szerint, aki gyakorlati kísérleteket tett e téren, a kolera-bakteriumok a legfinomabb szemű homokkal keveredve a kiszáradás tolytan tönkre mennek. Ő azt következtítte, hogy a levegőbe fúszallott s tomozogó porszemekhez tapadt bakteriumok jelentékenyebb távol-ságra nem jutnak el elevenen.

F. I. Baja. Különbeg van a kettő között, nem érteleme, de eredete. **Signora** (olv. szinnyore) — ur, uram és **signora** (olv. szinnyora) — úrnő: olaszul van, **senor** (olv. szenyor) — úr és **senora** (olv. szenyora) — úrnő: spanyolul van.

N. O. Tolna. **Kagal** heber szó, gyülekezetet jelent. A „**Borszem Jankó**” intumisasi a pentek esti rendes összejövetelünk neveztek el **kagalnak**. 2. Agai Adolt diplomás orvos doktor. A vandorgyógyi alkalmából nem jó Pécsre.

Gy. M. né. A debreceni mészáros eszike elkészítésének módját mi nem tudjuk; legjobban, ha szakácskönyvet vesz s abból tanulja ki.

Hu olvasó. Kijelentjük önnek, s ezt ön becsületszavára mondhatja el másoknak, mint a legzsebbebb igazságot, hogy a **mi összes tárcánk az ültető szerzők vagy fordítók kezéből erednek, tehát nem olloztunk**. Ha ön Oláh ladtól a Pécsi Ujságon, az Arad és Vidéken meg a Magyar Szalonon kívül más laphon, főleg vidéki laphon talált tárcát, úgy az e három lap valamelyikéből egyzseretlen ki van loyva (ez könnyebb is, olcsóbb is) s a szerző porrel fogja megtörölni a joganulandó ollozokat. Bogdánovics György (Bekscsics Gusztávne), aki Sincerus álnev alatt ír, nekünk minden tárcáját eredetiben küldte be. Lehet, hogy valamelyik már megjelent — mint ön hallotta — könyvben is, erről mi nem tudunk; nálunk a kezirát van, amiért becsülettel megfizetjük a honoráriumot is.

Felölös szerkesztő és lapfajladonos:

LENKEI LAJOS.

Nyomatott a „Pécsi Ujság” nyomdájában.